יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו:
וּנְפַק קַדְמָאָה סְמוֹק כֻּלֵּיהּ כִּגְלִים (נ"א כִּכְלָן) דִּשְׂעָר וּקְרוֹ שְׁמֵיהּ עֵשָׂו: כו וְאַחֲרֵי־כֵן

(25) The first one came out red, completely [covered in hair] like a hairy cloak, so they [all] called his name Eisav. (26) After that, his brother came out, his

RASHI **רש"י**

(25) **Red —** *A sign that he would be one who sheds blood. (ibid.) [The term* **אדמוני** *is]* rouge *in Old French.* **כלו כאדרת שער** *— [means:] Like a cloak that is full of hair, i.e., [completely covered with hair,] just like a woolen robe is full of fibers.* Flocheide *in Old French.* **ויקראו שמו עשו** *— Everyone called him this name, because he [emerged from the womb as if fully] "made (***עשו***,)" [i.e., as if fully developed,] replete with hair, as one who is many years old.* (26) **After that, his brother came out ... —** *[Since the preceding verse had stated "The first one came out," then our verse should have said "After that, the second one came out."] I have heard a* Midrash Aggadah *that expounds this verse according to its plain meaning, [thus explaining why our verse does not call Yaakov "the second one,"] as follows. [Yaakov's grasping Eisav's heel was in an attempt to hold him back, so that he, Yaakov, could emerge as the firstborn. And truly speaking,] Yaakov had a justifiable right to grasp Eisav in order to hold him back [from emerging first. For] Yaakov was formed from the [union of his mother's egg and the very] first drop [of his father's semen], while Eisav [was formed] from the second [drop of semen]. We can go and learn this [principle of "first-in last-out"] from [inspecting] a tube [which is closed at one end and] whose opening is narrow. If we insert two stones into this tube, [the first] one then lying under the other, [you will find that] the stone which had been inserted first will come out last [because it lies deep within the tube, under the second stone], while the stone that had been inserted last [is now lying on top, and] will emerge first. Hence, [by using this tube model to represent the female reproductive organs, and the stones to represent the drops of semen,] we find that Eisav, who was actually formed [at conception] second [just like the stone that was inserted second], would emerge first, while Yaakov, who was formed first, would emerge last. Thus, Yaakov [the one with the true right of precedence,] came to hold Eisav back [from emerging first, in an attempt to achieve that] he, Yaakov, would come out first at birth, just as he had indeed been formed first [at conception]. And thereby,*

(כה) **אַדְמוֹנִי.** סִימָן הוּא שֶׁיִּהְיֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים: **כֻּלּוֹ כַּאֲדֶרֶת שֵׂעָר.** מָלֵא שֵׂעָר כְּטַלִּית שֶׁל צֶמֶר הַמְּלֵאָה שֵׂעָר מָלוֹקִיר"א בְּלַע"ז: **וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו.** הַכֹּל קָרְאוּ לוֹ כֵּן לְפִי שֶׁהָיָה נַעֲשֶׂה וְנִגְמָר בְּשַׂעֲרוֹ כְּבֶן שָׁנִים הַרְבֵּה: (כו) **וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו וְגוֹ'.** שְׁמַעְתִּי מִדְּרַשׁ אַגָּדָה הַדּוֹרֶשׁוֹ לְפִי פְּשׁוּטוֹ בְּדִין הָיָה אוֹחֵז בּוֹ לְעַכְּבוֹ. יַעֲקֹב נוֹצַר מִטִּפָּה רִאשׁוֹנָה וְעֵשָׂו מִן הַשְּׁנִיָּה צֵא וּלְמַד מִשְׁפּוֹפֶרֶת שֶׁפִּיהָ קָצָרָה תֵּן בָּהּ שְׁתֵּי אֲבָנִים זוֹ תַּחַת זוֹ הַנִּכְנֶסֶת רִאשׁוֹנָה תֵּצֵא אַחֲרוֹנָה וְהַנִּכְנֶסֶת אַחֲרוֹנָה תֵּצֵא רִאשׁוֹנָה נִמְצָא עֵשָׂו הַנּוֹצָר בָּאַחֲרוֹנָה יָצָא רִאשׁוֹן וְיַעֲקֹב שֶׁנּוֹצַר רִאשׁוֹנָה יָצָא אַחֲרוֹן וְיַעֲקֹב בָּא לְעַכְּבוֹ שֶׁיִּהְיֶה רִאשׁוֹן לְלֵידָה כָּרִאשׁוֹן

יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק
בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם: וּבְתַר כֵּן נְפַק אֲחוּהִי וִידֵיהּ אֲחִידָא בְּעִקְבָּא דְּעֵשָׂו
וּקְרָא שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בַּר שִׁתִּין שְׁנִין כַּד יְלִידַת יָתְהוֹן: כז וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי

hand grasping Eisav's heel. He called his name Yaakov. And Yitzhak was sixty years old when she gave birth to them. **(27)** The lads grew up, and Eisav became

RASHI **רש"י**

by emerging first from the womb, Yaakov would have been able to [technically] claim the legal birthright as the firstborn [an entitlement that was anyway rightfully his, rather than having to buy it from Eisav later on] (see the ensuing verses, Rashi on verse 31 below, and Bereishit Rabbah *63:8).* **[Grasping] Eisav's heel —** *[And why specifically his heel? This was] a sign that Eisav would hardly finish the period of his kingdom's domination, when Yaakov would be there ["at his heel,"] and will take the dominion from him (see* Pirkei d'Rabbi Eliezer *32).* **He called his name Yaakov —** *[i.e., it was] the Holy One, Blessed is He [Who called him Yaakov. Other versions of Rashi: (G-d says) You named your firstborn, therefore, now, I will name my firstborn and this is what is referred to when the verse states, "He called his name Yaakov"]. Another explanation [of our verse]: It was his father [Yitzhak who] called him Yaakov (***יעקב***), on account of his grasping [Eisav's] heel [where the word for "heel" is* **עקב***, from which* **יעקב** *is derived].* **[Yitzhak was] sixty years old —** *[Why did Yitzhak wait until he was 60 years old until he prayed for Rivkah to become pregnant? Well, since Yitzhak married Rivkah when he was 40 years old and she was 3 years old (see verse 20 above and Rashi there), therefore] ten years elapsed from the time he married her until she became 13 years old and capable of becoming pregnant [at which point Yitzhak was 50 years old]. Throughout the ensuing ten-year period [until he was 60 years old], Yitzhak waited in hope and anticipation for her [to conceive], just as his father had done with Sarah (see Rashi Genesis 16:3). But since Rivkah did not become pregnant then, Yitzhak knew that she was sterile, and thus [only at that point, when he was 60,] did he pray for her. [Now, after his father, Avraham, had waited ten years for Sarah to become pregnant, he then married her handmaid, Hagar (Genesis 16:3).] But Yitzhak did not want to marry a handmaid [of Rivkah's at this point, as a second wife, for the purpose of having children], because he had been sanctified at Mount Moriah, to become a "burnt-offering without any blemish" [and thus, a handmaid was not worthy of marrying a man of such holy status. And Yitzhak would not settle for any other woman, even a noble one, for he knew that Rivkah was his soul mate (*Gur

לִיצִיָרה וְיִפְטוֹר אֶת רַחֲמָהּ וְיִטּוֹל אֶת הַבְּכוֹרָה מִן הַדִּין: **בַּעֲקֵב עֵשָׂו.** סִימָן שֶׁאֵין זֶה מַסְפִּיק לִגְמוֹר מַלְכוּתוֹ עַד שֶׁזֶּה עוֹמֵד וְנוֹטְלָהּ הֵימֶנּוּ: **וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.** הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (אָמַר אַתֶּם קְרִיתוּן לִבְכוֹרֵיכֶם שֵׁם אַף אֲנִי אֶקְרָא לִבְנִי בְּכוֹרִי שֵׁם הֶדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב). דָּבָר אַחֵר אָבִיו קָרָא לוֹ יַעֲקֹב עַל שֵׁם אֲחִיזַת הֶעָקֵב: **בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה.** עֶשֶׂר שָׁנִים מִשֶּׁנִּשְׂאָה עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית בַּת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּרְאוּיָה לְהֵרָיוֹן וְעֶשֶׂר שָׁנִים הַלָּלוּ צָפָה וְהִמְתִּין לָהּ כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אָבִיו לְשָׂרָה כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְעַבְּרָה יָדַע שֶׁהִיא עֲקָרָה וְהִתְפַּלֵּל עָלֶיהָ וְשִׁפְחָה לֹא רָצָה לִשָּׂא לְפִי שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה לִהְיוֹת עוֹלָה תְּמִימָה:

עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים:
וּרְבִיו עוֹלֵמָיְא וַהֲוָה עֵשָׂו גְּבַר נַחְשִׁירְכָן גְּבַר נָפֵק לְחַקְלָא וְיַעֲקֹב גְּבַר שְׁלִים מְשַׁמֵּשׁ בֵּית
אוּלְפָנָא: כח **וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה אֹהֶבֶת**
אֶת־יַעֲקֹב: וּרְחֵם יִצְחָק יָת עֵשָׂו אֲרֵי מְצֵידֵיהּ הֲוָה אָכִיל וְרִבְקָה רְחֵימַת יָת יַעֲקֹב:

a man who knew [how to] ensnare, a man of the field. But Yaakov was a pure man, who remained in the tents [of Torah]. **(28)** Yitzhak loved Eisav because he would eat from that which he had hunted. But Rivkah loved Yaakov.

RASHI **רש"י**

Aryeh)*]*. **(27) The lads grew up, and Eisav became ... —** *[Scripture infers here, that their identity only came to the fore when the lads grew up. For] as long as they were small children, [their true identities] were not recognized through their actions, and no one could specifically determine the nature of each one [of the lads]. However, when they became thirteen years old, Yaakov went on his way to the houses of Torah study, while Eisav went on his way to idolatry (*Bereishit Rabbah *63:10).* **[A man] who knew [how to] ensnare —** *i.e., to ensnare and deceive his father with his mouth [i.e., through verbal trickery (see Rashi next verse)]. Eisav would [slyly] ask [Yitzhak] his father: "Father how do we take tithes from salt and straw?" [And although salt and straw are exempt from tithes, even by Rabbinical enactment, nevertheless,] his father gained the false impression that wished to be so meticulous in the* mitzvot *[that he wanted to tithe even these things!] (*Bereishit Rabbah *63:15).* **A man of the field —** *[This expression does not mean that he worked the fields (like e.g., Genesis 4:2 or Genesis 9:20), but rather, it is] to be understood literally, i.e., [he was] an idle man, [spending his time in the field by] hunting animals and birds with his bow [and arrow].* **Pure —** *[Yaakov was pure and simple,] not acquainted in all these [deceitful and idle pursuits]. His mouth [purely and genuinely] represented what was in his heart. Anyone who is not cunningly deceitful is called* **תם,** *meaning "pure and simple."* **ישב אהלים** *— [literally, "remaining in tents," meaning here that he remained (or "lived), "***ישב***,] in the tents of Sheim and Eiver (*Bereishit Rabbah *63:15).* **(28) [ציד] בפיו** *— [literally, "there was hunting in his mouth," here meaning] as it is translated [by Onkelos]: In Yitzhak's mouth [i.e., Eisav brought from that which he had hunted, and gave it to his father, Yitzhak, to eat]. And the* Midrash *explains this expression ["hunting in his mouth"] to mean: "[There was hunting] in Eisav's mouth," for Eisav would ensnare (***צד***) his father by deceiving him with words [thus "in his mouth"]* (Tanhuma *8).*

(כז) **וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו.** כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ קְטַנִּים לֹא הָיוּ נִכָּרִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וְאֵין אָדָם מְדַקְדֵּק בָּהֶם מַה טִּיבָם כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּנֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה זֶה פֵּרַשׁ לְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְזֶה פֵּרַשׁ לַעֲבוֹדַת אֱלִילִים: **יֹדֵעַ צַיִד.** לָצוּד וּלְרַמּוֹת אֶת אָבִיו בְּפִיו וְשׁוֹאֲלוֹ אַבָּא הֵיאָךְ מְעַשְּׂרִין אֶת הַמֶּלַח וְאֶת הַתֶּבֶן כַּסָּבוּר אָבִיו שֶׁהוּא מְדַקְדֵּק בְּמִצְוֹת: **אִישׁ שָׂדֶה.** כְּמַשְׁמָעוֹ אָדָם בָּטֵל וְצוֹדֶה בְּקַשְׁתּוֹ חַיּוֹת וְעוֹפוֹת: **תָּם.** אֵינוֹ בָּקִי בְּכָל אֵלֶּה אֶלָּא כְּלִבּוֹ כֵּן פִּיו מִי שֶׁאֵינוֹ חָרִיף לְרַמּוֹת קָרוּי תָּם: **יֹשֵׁב אֹהָלִים.** אָהֳלוֹ שֶׁל שֵׁם וְאָהֳלוֹ שֶׁל עֵבֶר: (כח) **בְּפִיו.** כְּתַרְגּוּמוֹ בְּפִיו שֶׁל יִצְחָק. וּמִדְרָשׁוֹ בְּפִיו שֶׁל עֵשָׂו שֶׁהָיָה צָד אוֹתוֹ וּמְרַמֵּהוּ בִּדְבָרָיו:

PROPHETS Malachi 1 נביאים מלאכי פרק א

ז מַגִּישִׁים עַל־מִזְבְּחִי לֶחֶם מְגֹאָל וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה גֵּאַלְנוּךָ בֶּאֱמָרְכֶם שֻׁלְחַן
יְדוָה נִבְזֶה הוּא: מְקֻרְבִין אַתּוּן עַל מַדְבְּחִי קָרְבַּן מְרָחַק וְאִם תֵּימְרוּן בְּמָא מְרָחֵק בְּדְאַתּוּן
אָמְרִין פָּתוֹרָא דַיְיָ בְּסִיר הוּא: ח וְכִי־תַגִּשׁוּן עִוֵּר לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ
וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצְךָ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ אָמַר יְדוָה צְבָאוֹת:
וּדְאַתּוּן מְקָרְבִין דְּעַוִּיר לְדַבְּחָא הֲלָא בִּישׁ וּדְאַתּוּן מְקָרְבִין דַּחֲגִיר וְדִמְרִיעַ הֲלָא בִּישׁ קָרִיבוּהִי
כְּעַן לְשַׁלְטוֹנָךְ הַיַעְלָךְ הֲיִתְרְעֵי בָּךְ אוֹ הֲיִסַּב אַפָּךְ אָמַר יְיָ צְבָאוֹת: ט וְעַתָּה חַלּוּ־נָא פְּנֵי־אֵל
וְיָחֹנֵנוּ מִיֶּדְכֶם הָיְתָה זֹּאת הֲיִשָּׂא מִכֶּם פָּנִים אָמַר יְדוָה צְבָאוֹת: וּכְעַל צַלּוּ כְּעַן
קֳדָם אֱלָהָא וְיִקַבֶּל צְלוֹתָנָא מִיֶּדְכוֹן הֲוָה דָא הֲיִתְנַסְבוּן לְכוֹן אַפִּין אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת: י מִֽי
גַם־בָּכֶם וְיִסְגֹּר דְּלָתַיִם וְלֹא־תָאִירוּ מִזְבְּחִי חִנָּם אֵין־לִי חֵפֶץ בָּכֶם אָמַר יְדוָה
צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא־אֶרְצֶה מִיֶּדְכֶם: מַן אַף הָכָא בְּכוֹן וְיִגּוּף דָּשֵׁי בֵּית מַקְדְּשִׁי וְלָא
תְּקָרְבוּן עַל מַדְבְּחִי קָרְבָּן מְרָחַק לָא רַעֲוָא קֳדָמַי בְּכוֹן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת וְקוּרְבָּן לְרַעֲוָא לָא אֲקַבֵּל
מִיֶּדְכוֹן:

(7) You offer polluted bread on My altar. And you say: "How have we polluted You?" By saying: "The table of the Lord is contemptible." (8) And when you offer a blind [animal] as a sacrifice, there is nothing wrong [in this]! And when you offer a lame or sick [animal], there is nothing wrong [in this]! Present it now to your governor; will he be pleased with you? Or will he show you favor? said the Lord of Hosts. (9) And now, please, entreat the favor of God that He may be gracious to us. This has been of your doing. Will He accept any of you? said the Lord of Hosts. (10) Oh that there were even one among you that would shut the doors, that you might not kindle fire on My altar in vain! I have no pleasure in you, said the Lord of Hosts, nor will I accept a meal-offering from your hand.

RASHI רש"י

(ז) **לֶחֶם מְגֹאָל.** מְתֹעָב: **נִבְזֶה הוּא.** שֶׁאֵין מַגִּיעַ לְכָל כֹּהֵן עַל חֶלְקוֹ מִן הַמִּנְחָה רַק כַּזַּיִת אוֹ כְּפוֹל: (ח) **אֵין רָע.** וְכִי אֵין זֶה דָּבָר רַע: **לְפֶחָתֶךָ.** לְשַׂר שֶׁלְּךָ: (ט) **וְעַתָּה חַלּוּ נָא.** וְעַתָּה אַתֶּם הַכֹּהֲנִים אֵיךְ יַעֲלֶה בִּלְבַבְכֶם לִהְיוֹת שְׁלוּחֵי יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים הֲרֵי מִיֶּדְכֶם הָיְתָה זֹאת הָרָעָה: (י) **מִי גַם־בָּכֶם וְכוּ'.** הַלְוַאי וְיָקוּם אִישׁ טוֹב בָּכֶם שֶׁיִּסְגֹּר דַּלְתֵי מִקְדָּשׁ לִבַלְתִּי הָבִיא שָׁם קָרְבָּן מְתֹעָב:

(7) **Polluted bread** — *Abominable* — **Is contemptible** — *For each priest deserves to receive his portion of the offering, only a* ke-zayit *or two.* (8) **There is nothing wrong [in this]** — *I.e., Is this not something evil.* **To your governor** — *To your ruler.* (9) **And now, please, entreat** — *And now, how can you priests think to be the emissaries of Israel, to seek mercy for them, since you are the source of this evil?* (10) **Oh that there were even one among you** — *Oh that a good man would arise from among you who would shut the doors of My temple, so that no contemptible offering would be brought there.*

כתובים משלי פרק ה Writings Mishlei 5

כ **וְלָמָּה תִשְׁגֶּה בְנִי בְזָרָה וְתֶחֱבַק חֵק נָכְרִיָּה:** וּלְמַה תִּשַׁרְגֵּג בְּרִי בְּנוּכְרִיתָא אוֹף לָא תְחַבֵּק עוּבָא דְאַחֲרִיתָא: כא **כִּי נֹכַח** ו **עֵינֵי יְדוָה דַּרְכֵי־אִישׁ וְכָל־מַעְגְּלֹתָיו מְפַלֵּס:** מְטוּל דָּקְדָם עַיְנוֹי דַּיְיָ אֲרְחָתֵיהּ דְּגַבְרָא וְכוּלְהוֹן שְׁבִילוֹי גְּלָן קֳדָמוֹי: כב **עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֶנּוּ אֶת־הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ:** חוֹבוֹי דְּרַשִׁיעָא קָמְטִין לֵיהּ וּבְחַבְלֵי דַחֲטוֹי נְתִפֵּכֵר: כג **הוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה:** הוּא יְמוּת בְּלָא מַרְדּוּתָא וּבְסוּגְאֵי דְשַׁטְיוּתֵיהּ נְטַעֵי:

(20) Why then will you, my son, be smitten by a strange woman, and embrace the bosom of an alien? **(21)** For the ways of man are before the eyes of the Lord, and He weighs his entire course. **(22)** His own iniquities shall ensnare the wicked, and he shall be enmeshed in the cords of his sin. **(23)** He shall die for lack of instruction, and in his great folly he shall stagger.

RASHI רש"י

(21) **For [the ways of man] are before the eyes of the Lord [and He weighs his entire course] —** *He weighs his ways, how many sins and how many merits he [man] possesses.* (23) **For lack of instruction —** *Because he did not accept instruction.*

(כא) **כִּי נֹכַח עֵינֵי וְגוֹ' מְפַלֵּס.** שׁוֹקֵל דְּרָכָיו כַּמָּה עֲוֹנוֹת וְכַמָּה זְכֻיּוֹת בְּיָדוֹ: (כג) **בְּאֵין מוּסָר.** בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא לָקַח מוּסָר:

Mishnah *Shabbat, chapter 6* משנה שבת פרק ו

א בַּמָּה אִשָּׁה יוֹצְאָה וּבַמָּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה לֹא בְחוּטֵי צֶמֶר וְלֹא בְחוּטֵי פִשְׁתָּן וְלֹא בִרְצוּעוֹת, שֶׁבִּרֹאשָׁהּ. וְלֹא תִטְבֹּל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם. וְלֹא בְטוֹטָפֹת

(1) With what may a woman go out, and with what may she not go out? [i.e., on the Sabbath. The general rule is that a woman may wear superfluous garments which are ornamental, except some which the Rabbis prohibited for fear that she might remove them for a friend's inspection and admiration, accidentally carrying them meanwhile in the street. Those which are not considered ornamental are forbidden to carry.] A woman may not go out with wool ribbons, linen ribbons, or straps around her head [i.e., used for tying down her hair, since,] she may not perform ritual immersion while wearing them, unless she loosens them [to allow water to flow between them and the hair or skin, we therefore, fear, if she wants to immerse, she may come to remove them]. Nor [may she go out] with frontlets [ornaments worn on the forehead], bangles [tied to the sides of the frontlets hanging alongside the ears], if they are not

רבנו עובדיה מברטנורא

א במה אשה. שבראשה. אכולהו קאי, אחוטי צמר ופשתן ורצועה, שמקלעת בהן שער שבראשה. ומה טעם לא תצא בהם בשבת, מפני שאמרו חכמים בחול לא תטבול בהם עד שתרפם, לפיכך בשבת לא תצא בהם, דלמא מתרמיא לה טבילה של מצוה ושריא להו ואתיא לאתויינהו ארבע אמות ברשות הרבים: **עד שתרפם.** שתתירם קצת שיהיו רפויין ויכנסו המים ביניהם שלא יהיו חוצצים בטבילה: **בטוטפת.** ציץ שקושרין על המצח מאוזן לאוזן: **סנבוטין.**

וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין. וְלֹא בְּכֻבּוֹל לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זָהָב, וְלֹא בְּקַטְלָא, וְלֹא בְּנָזְמִים, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה. וְאִם יָצְאוּ, אֵינָהּ חַיֶּבֶת חַטָּאת: **ב** לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר, וְלֹא בְיָחִיד בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּרַגְלוֹ מַכָּה, וְלֹא בְתִפִּלִּין, וְלֹא בְקֻמֵּיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן

sewn [to her hat or other hair covering], or with a pad [a colorful protective pad worn under the frontlet and sometimes worn as an ornament on its own] into the street [but she may wear the pad in a courtyard, whereas all the others are forbidden even in a courtyard, lest she forget herself and go out into the street], or with a golden city [an ornamental crown which contained a picture of Jerusalem], nor with a necklace, nose rings, or finger-ring [even] which has no signet, nor [even] with an unpierced needle [an ornamental pin without an eye]. Yet if she does go out [with these], she is not liable to a sin-offering [because all these are ornaments, hence they are only Rabbinically prohibited, lest she remove them to show her friends]. (2) A man may not go out with a nail-studded sandal [Rabbinically forbidden so that people would not be reminded on a Sabbath or a Festival of an unfortunate occurrence. At one time fugitives from persecution who were hiding in a cave panicked and killed one another with their studded shoes (see Shabbat 60a)], nor with a single [sandal], if he has no wound on his foot [either because he may be suspected of carrying the other sandal under his garments or because he may evoke ridicule, which will then cause him to remove and carry it. But when one foot is wounded, there is no fear of this]; nor with *tefillin* [even according to those who maintain that one is required to wear *tefillin* on Sabbath, we fear that if he goes outside with them and must relieve himself, he will remove them] nor with an amulet, if it is not from an expert [an amulet written by an expert will not

רבנו עובדיה מברטנורא

תלויין בטוטפת ובאין על הצדעים עד הלחיים, עניות עושות אותן של מיני צבעונין, עשירות עושות אותן של כסף ושל זהב, ומתוך שחשובין הן חיישינן דלמא שלפא ומחוייא לחברתה: **בזמן שאינן תפורים.** בשבכה שבראשה. אבל תפורים ליכא למיחש לאתויי, שאינה נוטלת השבכה מראשה ברשות הרבים שהרי היא מגלה שערה: **בכבול.** חתיכה של בגד כמו מצנפת קטנה שקושרין אותה על המצח ונותנין הציץ עליה כדי שלא יזיק הציץ במצח, ופעמים שהאשה מתקשטת בו בלא ציץ: **לרשות הרבים.** אבל לחצר שרי. וכל הנזכר למעלה אסורים אף בחצר, דגזור בהו שלא תתקשט בשבת כלל לא בחצר ולא ברשות הרבים, ובכבול התירו שלא לאסור את כל תכשיטיה ותתגנה על בעלה. ורמב"ם פירש דלרשות הרבים קאי אכולהו תכשיטין האמורין במתניתין, דכולהו לא אסירי אלא גזירה שמא תעבירם האשה ארבע אמות ברשות הרבים: **עיר של זהב.** עטרת זהב עשויה כמין עיר צורת ירושלים: **ולא בקטלא.** תכשיט שנתון בצואר בדוחק והאשה חונקת עצמה בו כדי שתֵּראה בעלת בשר, ובערבי מכנק"א: **ולא בנזמים.** נזמי האף, אבל נזמי האוזן יוצאין בהן: **חותם.** צורה לחתום בה איגרות או כל דבר סתר, ואע"ג דתכשיט הוא לה אסור דלמא שלפא ומחויא. אבל יש עליה חותם דלאו תכשיט הוא לה אמרינן לקמן דחייבת חטאת. ואע"פ שמוציאתו באצבע דרך מלבוש, לפי שפעמים שהבעל מסיר אותו מאצבעו ונותן אותו לאשתו להצניעו והיא נותנתו באצבעה והולכת בו, ונמצא שדרך הוצאתו בכך. וכן טבעת שאין עליה חותם דלא הוי תכשיט לאיש חייב חטאת אע"פ שמוציאו באצבעו דרך מלבוש, שפעמים שהאשה נותנתו לו שיוליכנו לאומן והוא מוציאו באצבעו: **ואם יצאת.** האשה בכל הנך דאסרינן עד הכא במתניתין אינה חייבת חטאת, דכולהו תכשיטין נינהו ורבנן הוא דגזור בהו דלמא שלפא ומחויא: **ב בסנדל המסומר.** של עץ הוא ותוחבין בו מסמרות לחזקו. ואסרוהו בשבת וביום טוב משום מעשה שהיה, שפעם אחת היו נחבאים במערה מפני הגזירה, ושמעו קול מעל גבי המערה, כסבורין שעליהן הן באים, דחקו זה את זה והרגו זה את זה במסמרים שבסנדליהן. ומפני שמעשה זה בשבת היה אסרוהו בשבת וביום טוב, שהוא יום של כנופיא כמו שבת: **ולא ביחיד.** ולא בסנדל יחיד: **בזמן שאין ברגלו מכה.** אית דאמרי טעמא שמא יחשדוהו שהסנדל השני

הַמְּמַחֶה, וְלֹא בְּשִׁרְיוֹן, וְלֹא בְּקַסְדָּא, וְלֹא בְּמַגָּפַיִם. וְאִם יָצָא, אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת: **ג** לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בְכֶלְיָאר, וְלֹא בְכוֹבֶלֶת, וְלֹא בְּצָלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. וְאִם יָצְתָה, חַיֶּבֶת חַטָּאת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוֹבֶלֶת וּבְצָלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן: **ד** לֹא יֵצֵא הָאִישׁ לֹא בְּסַיִף, וְלֹא בְקֶשֶׁת, וְלֹא בְּתָרִיס, וְלֹא בְאַלָּה, וְלֹא בְרֹמַח. וְאִם יָצָא, חַיָּב חַטָּאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, תַּכְשִׁיטִין הֵן לוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָן אֶלָּא לִגְנַאי, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ב) וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת, לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. בִּירִית, טְהוֹרָה, וְיוֹצְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת. כְּבָלִים,

be removed], nor with a coat of armor [people seeing it will be needlessly worried on the Sabbath; however, during wartime, one may go out wearing it] nor with a [metal] helmet, nor with iron leg armor [these too, are worn only during wartime]. Yet if he goes out, he does not incur a sin-offering [because these are garments of war, hence they are considered clothing and do not rank as burdens]. (3) A woman may not go out with a needle that has an eye, nor with a ring bearing a signet, nor with a *koliar* [a band encircling the head], nor with a *kobelet* [a small silver or golden box containing perfume], nor with a perfume vial; and if she does go out, she is liable to a sin-offering; this is the opinion of Rabbi Meir [maintaining, that since a majority of women do not wear these they are considered burdens rather than ornaments]. But the Sages rule that she is not liable [a sin-offering] in the case of a *kobelet* and a perfume vial [yet it is Rabbinically prohibited]. (4) A man must not go out with a sword, bow, [a triangular shaped] shield, [a round] shield, or with a spear; and if he does go out, he incurs a sin-offering [since these are not clothes, they are Biblically forbidden]. Rabbi Eliezer says: They are ornaments [of grandeur] for him. But the Sages maintain, [These are not grandiose, rather], they are merely shameful, for it is said, "and they shall beat their swords into plowshares and their spears into pruning hooks; nation shall not lift a sword against nation, nor shall they learn war any more" (Isaiah 2:4) [and if these were indeed ornaments of grandeur, they would not be banished in the future]. A knee-band [to hold up socks] is clean [i.e., is not considered a garment and therefore, is not a vessel and hence; it is not susceptible to impurity], and one may go out with it on the Sabbath; [gold] ankle chains are unclean [i.e., susceptible to impurity],

רבנו עובדיה מברטנורא

טמון לו תחת כנפיו ומוציאו בשבת, ואית דאמרי דלמא מחייכי עליה ושליף ליה לזה שברגלו ומייתי ליה בידיה. ומיהו בזמן שיש ברגלו מכה שרי לצאת בסנדל יחידי ברגל שאין בה מכה, מפני שמכתו מוכחת עליו: **ולא בקמיע.** שתולין לרפואה: **שאינו מן המומחה.** מאדם מומחה שריפא שלשה בני אדם. אבל קמיע הנלקח מאדם מומחה שריפא שלשה בני אדם בשאר קמיעות, אע"ג דלא אתמחי קמיעא, שרי, דתכשיט הוא לחולה כאחד ממלבושיו: **בקסדא.** כובע של ברזל: **במגיפים.** כמו בתי שוקים של ברזל שלובשים במלחמה, ולפי שאין לובשין אותן אלא בשעת מלחמה אסור ללבשן בשבת: **ג במחט הנקובה.** שתופרים בה, דלאו תכשיט הוא. וחייבת חטאת אע"פ שמוציאה אותה במלבושיה ולא בידה, שאומן שהוציא דרך אומנותו חייב חטאת: **בכוליאר.** כלי שהאשה מעגלת בראשה כמין טבעת שמסבב הראש, והוא משאוי לפי שאין רוב הנשים יוצאות בו: **בכובלת.** קשר של כסף או של זהב שקשור בתוכו בושם להעביר ריח רע שבאשה: **של פלייטון.** מור, שקורין מוסק"ו: **וחכמים פוטרין.** דסברי תכשיטין נינהו. ולכתחלה לא רשאה, דלמא שלפא ומחויא. והלכה כחכמים: **ד לא יצא.** אם לא לצורך מלחמה: **תריס.** מגן עשוי כתבנית משולש: **אלה.** מגן עגול. ושניהם של עץ. ואני שמעתי אלה מצ"א בלע"ז ובערבי דסו"ס: **וכתתו חרבותם לאתים.** ואי תכשיטין נינהו לא יהיו בטלים לעתיד: **בירית.** אצעדה על השוק להחזיק בתי שוקים שלא יפלו ויֵראו שוקיה, הילכך טהורה דלאו תכשיט לנוי הוא, וכלי תשמיש נמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דטבעות הכלים שהן

טְמֵאִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת: **ה** יוֹצְאָה אִשָּׁה בְּחוּטֵי שֵׂעָר, בֵּין מַשֶּׁלָּהּ בֵּין מִשֶּׁל חֲבֶרְתָּהּ בֵּין מִשֶּׁל בְּהֵמָה, וּבְטוֹטָפֹת וּבְסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁהֵן תְּפוּרִין. בְּכָבוּל וּבְפָאָה נָכְרִית לֶחָצֶר. בְּמוֹךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ וּבְמוֹךְ שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדָּתָהּ. בְּפִלְפֵּל וּבְגַרְגִּיר מֶלַח וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִתֵּן לְכַתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת. וְאִם נָפַל, לֹא תַחֲזִיר. שֵׁן תּוֹתֶבֶת וְשֵׁן שֶׁל זָהָב, רַבִּי מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: **ו** יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הַצִּינִית.

and one may not go out with them on the Sabbath [lest one remove it to show friends]. **(5)** A woman may go out with braids made of [detached] hair [with which she dresses her hair], whether they are of her own [hair] or of her companions, or of an animal [since these are not required to be loosened or removed during immersion (see Mishnah 1, above)], and with a frontlet and with bangles that are sewn to her [hat (see Mishnah 1, above)]. [She may go out] with a [protective] pad and with a wig [only] into a courtyard; [she may go out] with wadding in her ear, with wadding in her sandals [i.e., any soft substance to ease the foot], and with the cloth prepared for her menstruation; with a peppercorn [for bad breath], with a globule of salt [for a toothache] and any other thing that is placed in her mouth [for pleasant-smelling breath, before the commencement of the Sabbath], provided that she does not place it in her mouth initially on the Sabbath, and if it falls out [on the Sabbath], she may not put it back. As for an artificial tooth, [or] a golden tooth cap: Rebbi permits [she would be too embarrassed to ever remove them], but the Sages forbid it [since they don't match her natural teeth in color, if ridiculed by her friends, she may remove them. Regarding the *halachah,* there are many reasons given why many of these laws don't apply in our times]. **(6)** She may go out with the *sela* [a coin tied] on a *tzinit* [a callus on the sole of her foot, used as a remedy for calluses]. Young girls may go

רבנו עובדיה מברטנורא

טהורים: **ויוצאין בה.** דדרך לבישה היא, וליכא למיחש דלמא שלפא ומחויא דלא מגליא שוקה: **כבלים טמאין.** משפחה אחת היתה בירושלים שהיו פסיעותיהן גסות והיו בתוליהן נושרים, והטילו שלשלת בין בירית לבירית שבשוקיה ונעשו כבלים כדי שלא יהיו פסיעותיהן גסות ולא יהיו בתוליהן נושרים, הילכך שלשלת תשמיש דאדם הוא ולא תשמיש כלי לפיכך היא מקבלת טומאה: **ואין יוצאין בהן.** דלמא שלפא לשלשלת שהיא של זהב ומחויא, דכי שקלא לשלשלת לא מגליא שוקה שהרי בירית במקומה עומדת: **ה חוטי שער.** שער תלוש שעשתה אותן כמין חוטין וקולעת בהן שערה, או אפילו קשרה אותן על פדחתה קשר מהודק, יוצאה בהן, דלא דמי לחוטי צמר וחוטי פשתן דלעיל, לפי שהמים נכנסין בהם ואי מתרמיא לה טבילה אינה צריכה שתתירם ולא אתיא לאתויינהו: **בין משלה בין משל חברתה בין משל בהמה.** צריכי, דאי תנא משלה, משום דלא מאים לה, אבל חברתה דמאים לה אימא ניחוש דלמא שלפא להו ואתיא לאתויינהו. ואי תני של חברתה, משום דבת מינה היא לא מינכר ולא מחייכי עלה ומשום הכי ליכא למיחש דלמא שלפא ואתיא לאתוייה, אבל דבהמה דלאו בת מינה היא ומינכר אימא ניחוש דלמא שלפא לה ואתיא לאתוייה, צריכא: **בזמן שהן תפורין.** לשבכה שבראשה, דתו לא שלפא להו לאחויי: **לחצר.** אכבול ואפאה נכרית קאי, דאסרוה לעיל למיפק ביה לרשות הרבים, והשתא אשמועינן דלחצר מותר: **פאה נכרית.** אשה שאין לה רוב שער לוקחת שער נשים אחרות ומשימה בראשה ונראה כאילו הוא שערה: **במוך שבאזניה.** שנותנת לבלוע ליחה של צואת האוזן: **שבסנדלה.** שלא יזיק הסנדל לכף רגלה: **לנדתה.** באותו מקום שיבלע בו הדם ולא יטנף בגדיה. ואע"פ שאינו קשור, דאי נפל לא אתיא לאתויי מפני מאיסותו. אבל מוך שבאזנה ושבסנדלה לא תצא בו אלא אם כן קשור ומהודק: **בפלפל.** שנותנת בפיה מפני ריח הפה: **ובגרגיר מלח.** שנותנת לרפואת חולי השיניים: **שן תותבת.** נושבת בלחיים במקום השן שנפל לה: **ושן של זהב.** שן שנשתנה מראיתו מחמת עיפוש מכסה אותו בזהב: **רבי מתיר.** לצאת בה, דלא שלפא ומחויא שלא לגלות מומה: **וחכמים אוסרים.** כיון שהוא משונה משאר

הַבָּנוֹת (קְטַנּוֹת) יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין וַאֲפִלּוּ בְקִיסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶן. עֲרָבִיּוֹת יוֹצְאוֹת רְעוּלוֹת, וּמָדִיּוֹת פְּרוּפוֹת. וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֹוֶה: ז פּוֹרֶפֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֱגוֹז וְעַל הַמַּטְבֵּעַ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּפְרֹף לְכַתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת: ח הַקַּטֵּעַ יוֹצֵא בְקַב שֶׁלּוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל כְּתוּתִין, טְמֵא. סְמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ, טְמֵאִין מִדֶּרֶס, וְיוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְנִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. כִּסֵּא וְסָמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ,

out with threads, and even with wood chips in their ears [to prevent the hole pierced for earrings from closing up]. Arabian women may go out veiled, and Median women may go out with their cloaks thrown over their shoulders [fastened over the shoulder by attaching a weight to the corner which hangs down]. Indeed, all people [may do likewise], as the Sages spoke of normal usage [Arabian and Median women follow these fashions]. (7) A woman may weight [her cloak] with a stone, nut, or coin; [the coin] provided that she does not attach it initially on the Sabbath. (8) An amputee may go out with his artificial [wooden] leg [i.e., even if used only for appearances rather than for support, since, this is considered his shoe]. This is Rabbi Meir's view; while Rabbi Yosi forbids it [if not used for support]. And if it has a receptacle for pads [upon which the stump rests], it is unclean ["unclean" and "clean" mean susceptible and not susceptible to uncleanness, respectively. A wooden article is susceptible to impurity only when it has a receptacle for objects to be carried with it. If a log is merely hollowed out for the stump, it is not a receptacle in this sense]. His supports [leather supports for one who is missing both legs] are unclean through *midras* [if he is a *zav* (*midras*, i.e., a *zav* who may cause uncleanness through bringing his weight to bear upon an object, e.g., by treading, sitting, or leaning, even if he does not actually touch it with his body. The degree of defilement imposed on the supports thereby is called the *av ha-tumah*, principal degree of uncleanness, which is only one degree less than that of a corpse)], and one may go out with them on the Sabbath [they rank as ornaments], and enter the Temple court while wearing them [though one may not enter wearing his shoes, these are not considered as such]. His stool and supports [this refers to one who is

רבנו עובדיה מברטנורא

שיניה דלמא מחייכי עלה ושלפא לה ואתיא לאתוייה. והלכה כחכמים: **ו בסלע.** מטבע שיש עליו צורה: **שעל הצינית.** מכה שתחת פרסות הרגל וקושרים בה מטבע שיש עליו צורה לרפואה: **הבנות יוצאות בחוטין.** הקטנות מנקבות את אזניהן ואין עושין להן נזמין עד שיגדלו, ונותנין חוטין או קסמין באזניהן שלא יסתמו אזניהם: **ואפילו בקיסמין.** רבותא קאמר, אע"ג דלאו תכשיט של נוי הוא אורחייהו בהכי ולאו משאוי הוא: **ערביות.** בנות ישראל שבערביא: **יוצאות רעולות.** מעוטפות בראשם ופניהם מכוסות חוץ מן העינים, כדרך הערביות: **ומדיות.** בנות ישראל שבמדי: **פרופות.** שמתעטפות בטלית ותולות רצועה בשפתה אחת כנגד צוארה ובשפתה השנית כורכת אבן או אגוז וקושרת הרצועה בכרך ואין הטלית נופלת מעליה: **ז פורפת.** מחברת. תרגום קרסים, פורפין: **ובלבד שלא תפרוף לכתחילה.** אמטבע לחודיה קאי, שלא תפרוף לכתחילה על המטבע, מפני שאסור לטלטלו: **ח הקיטע.** שנקטעה רגלו: **יוצא בקב שלו.** עושין לו כמין דפוס רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו נסמך עליו. ומותר לצאת בו, דמנעל דידיה הוי. ורבי יוסי אוסר דלאו תכשיט הוא, והלכה כר"י: **ואם יש לו בית קיבול כתיתין.** שנחקק בו כדי קיבול של כתיתין דקין ומוכין להניח ראש שוקו עליהן, מקבל טומאת מגע. אבל אם אין לו אלא בית קיבול שוקו בלבד בלא כתיתין, לאו בית קיבול הוא לטומאה והוה ליה כפשוטי כלי עץ, דדומיא דשק בעינן דקיבול שלו עשוי לטלטל על ידו מה שנותנין בו, אבל שוקו אינו מיטלטל על גב הכלי: **סמוכות שלו.** יש קיטע שתי רגליו והולך על שוקיו ועל ארכובותיו ועושה סמוכות של עור בשוקיו: **טמאין מדרס.** אם זב הוא, דהא לסמיכות גופו עבידי ומדרס

טְמֵאִין מִדְּרָס, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. אַנְקְטְמִין טְהוֹרִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן: ט הַבָּנִים יוֹצְאִין בִּקְשָׁרִים, וּבְנֵי מְלָכִים בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהַוָּה: י יוֹצְאִין בְּבֵיצַת הַחַרְגּוֹל, וּבְשֵׁן שֶׁל שׁוּעָל, וּבְמַסְמֵר מִן הַצָּלוּב, מִשּׁוּם רְפוּאָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַף בַּחֹל אָסוּר, מִשּׁוּם דַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי:

unable to walk upon supports alone, the muscles of his foreleg being atrophied or paralyzed. A stool is made for him, and also supports for his stumps, and he lifts and propels himself along with his hands and just a little with his feet too] are unclean as *midras*, and one may not go out with them on the Sabbath [as he does not actually walk upon them, they dangle in the air and may fall off, which will cause him to carry them in the street], and one may not enter the Temple court with them [since they are regarded as shoes]. *Ankatmin* [a mask for thrilling children] are clean [because it is neither a garment nor an ornament], and one may not go out with it [on the Sabbath for the same reason]. (**9**) Boys may go out with laces [tied to their hand; this would give them a feeling of a father holding the hand of his son and would drive away feelings of loneliness], and royal children may go out with bells, and all people [may do likewise], but the Sages spoke of the usual practice. (**10**) One may go out with the egg of a *chargol* [a species of locust used for curing an earache], a fox's tooth [used for treating sleeping disorders], and a nail from [the gallows of] an impaled person as a cure [for various conditions]; this is the opinion of the Sages [according to the version of the Bartenura]; but Rabbi Meir forbids this even on weekdays, on account of the ways of the Amorite [forms of heathen magic, forbidden by "neither shall you walk in their statutes." (Leviticus 18:3) The *halachah* follows the opinion of the Sages and anything of therapeutic nature is not considered being of the ways of the Amorite and permitted.]

רבנו עובדיה מברטנורא

הן, ונעשו אב הטומאה: **ויוצאין בהן בשבת.** דתכשיט דידיה הן: **ונכנסין בהן לעזרה.** ואע"ג דתנן לא יכנס להר הבית במנעלו, הני לאו מנעל נינהו, דלאו בראש רגליו הן: **כסא.** יש קיטע שיבשו ונכווצו גידי שוקיו ואף על ארכובותיו אינו יכול לילך, ועושה כמו כסא נמוך ויושב עליו, וכשהוא מהלך נסמך על ידיו בספסלים קטנים ועוקר גופו מן הארץ ונדחף לפניו וחוזר ונח על אחוריו, והכסא קשור לאחוריו: **סמוכות שלו.** אותו קיטע עושה לו סמוכות של עור או של עץ לראשי שוקיו או רגליו התלויין, וכשהוא נשען על ידיו והוא עוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת: **ואין יוצאין בהן בשבת.** דאיידי דתלו ולא (מארגי) [מנחי אארעא]זמנין דמשתלפי ואתי לאתויינהו. ואית דאמרי מפני שאין צריכין לו כל כך והוו משאוי: **ואין נכנסין בהן לעזרה.** דמנעל נינהו: **אנקטמין.** כמין פרצוף אדם משונה שמשימין על הפנים להבעית בו התינוקות. פירוש אחר, חמור שהליצנים עושין ונושאין אותו על כתפיהן: **טהורין.** מלקבל טומאה, דלא כלי תשמיש ולא תכשיט הוא: **ט בקשרים.** בן שיש לו געגועים על אביו נוטל האב רצועה של מנעל ימין וקושרה לו לבן בשמאלו, וכל זמן שאותו קשר עליו סרים הגעגועים מעליו בסגולה. ולהכי תני הבנים, שאין לבנות געגועים על אביהם כמו לבנים: **בזוגין.** כמין פעמונים קטנים. תרגום פעמון זהב, זגא דדהבא: **י החרגול.** מין חגב, כדכתיב (ויקרא יא) את החרגול למינהו. ותולין אותה באוזן ומרפאין בה כאב האוזן: **ובשן של שועל.** דעבדי לשינתא. למאן דניים להקיצו תולין עליו שן של שועל חי, ולמאן דלא ניים כדי שיישן תולין עליו שן של שועל מת: **ובמסמר מן הצלוב.** מסמר שבעץ התלוי אם יניחוהו על נפח שבמכה יסיר הנפח. ורמב"ם פירש, שמשימין אותו בצואר מי שיש לו קדחת שלישית וירפאנו: **ורבי מאיר אומר אף בחול אסור.** ואין הלכה כרבי מאיר, דקיי"ל כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי ולא קרינן בהו ובחוקותיהם לא תלכו:

Gemara *Shabbat 62b* **גמרא** שבת דף סב.

(עמוס ו׳) רֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל זֶה פַּלְייטוֹן. מָתִיב רַב יוֹסֵף אַף עַל פַּלְייטוֹן גְּזַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא וְלֹא הוֹדוּ לוֹ וְאִי אָמַרְתְּ מִשּׁוּם תַּעֲנוּג אָמְאִי לֹא הוֹדוּ לוֹ אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי וּלְטַעְמֵיךְ הָא דְּכְתִיב (שם) הַשּׁוֹתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן רַבִּי אָמֵי וְרַבִּי אַסִּי חַד אָמַר קְנִישְׁקְנִין. וְחַד אָמַר שֶׁמְּזָרְקִין כּוֹסוֹתֵיהֶן זֶה לָזֶה הָכִי נָמֵי דְּאָסוּר וְהָא רַבָּה בַּר רַב הוּנָא אִקְלָא לְבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא וְשָׁתָא בְּקְנִישְׁקְנִין וְלֹא אָמַר לֵיהּ וְלֹא מִידִי. אֶלָּא כָּל מִידֵי דְּאִית בֵּיהּ תַּעֲנוּג וְאִית בֵּיהּ שִׂמְחָה גָּזְרוּ רַבָּנָן אֲבָל מִידֵי דְּאִית בֵּיהּ תַּעֲנוּג וְלֵית בֵּיהּ שִׂמְחָה לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן. (שם) הַשּׁוֹכְבִים עַל מִטּוֹת שֵׁן וּסְרוּחִים עַל עַרְסוֹתָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ מַשְׁתִּינִים מַיִם בִּפְנֵי מִטּוֹתֵיהֶם עֲרוּמִים. מְגַדֵּף בָּהּ רַבִּי אַבָּהוּ אִי הָכִי הַיְינוּ דִּכְתִיב (שם) לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גּוֹלִים. מִשּׁוּם דְּמַשְׁתִּינִין מַיִם בִּפְנֵי מִטּוֹתֵיהֶן עֲרוּמִים יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גּוֹלִים אֶלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אֵלּוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים זֶה עִם זֶה וְדוֹבְקִין מִטּוֹתֵיהֶן זוֹ בְּזוֹ וּמַחֲלִיפִין נְשׁוֹתֵיהֶן זֶה עִם זֶה וּמַסְרִיחִין עַרְסוֹתָם בְּשִׁכְבַת זֶרַע שֶׁאֵינוֹ שֶׁלָּהֶם. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ וְאַמְרֵי לָהּ בְּמַתְנִיתָא תָּנָא שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְבִיאִין אֶת הָאָדָם לִידֵי עֲנִיּוּת וְאֵלּוּ הֵם. הַמַּשְׁתִּין מַיִם בִּפְנֵי מִטָּתוֹ עָרוּם. וְהַמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם. וְשֶׁאִשְׁתּוֹ מְקַלְלָתוֹ בְּפָנָיו. הַמַּשְׁתִּין מַיִם בִּפְנֵי מִטָּתוֹ עָרוּם אָמַר רָבָא לָא אָמְרָן אֶלָּא דְּמֵהֲדַר אַפֵּיהּ

"[Those who ...] and anoint themselves with the best ointments [... are not grieved for the hurt of Yosef]" (Amos 6:6) — Rav Yehudah said in Shmuel's name, This refers to *pleiten* oil. Rav Yosef objected, Rabbi Yehudah ben Bava forbade [out of anguish over the destruction of the Temple] *pleiten* oil too, but they [the Sages] did not agree with him. Now if you say [that the prophet's objection] is on account of its being a luxury [the people, by setting their minds to such things, disregarded the teachings of the prophets], why did they not agree with him? Said Abbaye to him, Then according to your view, when it is written, "that drink in bowls of [*mizrekei*] wine" (ibid.) [which] Rabbi Ammi and Rabbi Ashi — one interpreted it [as meaning] *kenishkenim* [a large glass vessel with spouts from either side, from which several people could drink (see Rashi Avodah Zarah 72b)], while the other said, It means that they threw [*mezarkim*] their goblets to each other [in the manner of jugglers] — is that too forbidden? Surely Rabbah son of Rav Huna visited the house of the Resh Galuta [Exilarch], who drank from a *kenishkenim*, yet he said nothing to him! Rather, the Rabbis forbade whatever provides both enjoyment and rejoicings; but that which is a luxury yet is not associated with rejoicing, the Rabbis did not forbid. "That lie upon beds of ivory, and stretch themselves [*seruhim*] upon their couches" (ibid., verse 4) — Rabbi Yosi son of Rabbi Hanina said, This refers to people who urinate before their beds, naked, [understanding *seruhim* as those who act indecently]. Rabbi Avahu derided this, If so, is that why it is written, "Therefore shall they now go captive with the first that go captive;" (ibid., verse 7) because they urinate before their beds naked they shall go captive with the first that go captive! Rather said Rabbi Avahu, This refers to people who eat and drink together, join their couches, exchange their wives, and make their couches foul [*masrihim*] through semen [with women] that are not theirs. Rabbi Avahu said — others say, In a *beraita* it was taught: Three things bring man to poverty, namely, urinating in front of one's bed, naked [i.e., being naked he does not want to trouble himself to dress and go outside to urinate], treating the washing of the hands with disrespect [eating without washing one's hands], and being cursed by one's wife in his presence. "Urinating in front of one's bed, naked:" Rava said, [regarding urinating] This was said only when his face is turned towards

לְפוּרְיָא אֲבָל לִבְרָאי לֵית לָן בָּהּ. וּמְהַדַּר אַפֵּיהּ לְפוּרְיָא נָמֵי לָא אֲמָרַן אֶלָּא בְּאַרְעָא אֲבָל בְּמָנָא לֵית לָן בָּהּ. וּמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם אָמַר רָבָא לָא אֲמָרַן אֶלָּא דְּלָא מָשָׁא יָדֵיהּ כְּלָל אֲבָל מָשָׁא וְלֹא מָשָׁא לֵית לָן בָּהּ. וְלָאו מִילְתָא הִיא דְּאָמַר רַב חַסְדָּא אֲנָא מַשָּׁאי מְלֹא חָפְנַאי מַיָּא וְיַהֲבוּ לִי מְלֹא חָפְנַאי טִיבוּתָא:

the bed, but if it is turned in the opposite direction we have nothing against it. And even when his face is turned towards the bed, this was said only when it is onto the ground; but if it is into a vessel, we have nothing against it. "And the treating of the washing of the hands with disrespect:" Rava said, This was said only when one does not wash his hands at all; but if he washes inadequately [using the barest minimum of water], we have nothing against it. But this is not so, for Rav Hisda said, I washed with full handfuls of water and was granted handfuls of prosperity.

זוהר תולדות דף קל״ט ע״ב

וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן וְגוֹמֵר. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (שם יא) יֵ֤שׁ צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאוֹהֵב חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ. כַּמָּה עוֹבָדוֹי דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְתַּקְּנָן וְכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד כֻּלָּא עַל דִּינָא וּקְשׁוֹט כְּמָה דִכְתִיב (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא. תָּא חֲזֵי לֹא דָן קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קַדְמָאָה עַד דְּפָקִיד לֵיהּ לְתוֹעַלְתֵּיהּ דְּלָא יִסְטֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ לְאִתְרַחֵי אַחֲרָא בְּגִין דְּלָא יִסְתָּאַב וְאִיהוּ לָא אִסְתְּמַר וְעָבַר עַל פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ וּלְבָתַר כֵּן דָּן לֵיהּ דִּינָא וְעִם כָּל דָּא לָא דָן לֵיהּ כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ וְאוֹרִיךְ עִמֵּיהּ רוּגְזֵיהּ וְאִתְקְיָים יוֹמָא חָד דְּאִיהוּ אֶלֶף שְׁנִין בַּר אִינּוּן שִׁבְעִים שָׁנִים דְּמָסַר לֵיהּ לְדָוִד מַלְכָּא דְּלָא הֲוָה לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ כְּלוּם. כְּגַוְונָא דָא לָא דָן לֵיהּ לְבַר נָשׁ כְּעוֹבָדוֹי בִּישִׁין דְּאִיהוּ עָבִיד תָּדִיר דְּאִי הָכִי לָא יָכִיל עַלְמָא לְאִתְקַיְּימָא אֶלָּא קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיךְ רוּגְזֵיהּ עִם צַדִּיקָיָא וְעִם רַשִּׁיעָיָא יַתִּיר מִצַּדִּיקָיָא. עִם רַשִּׁיעָיָא בְּגִין דִּיתּוּבוּן בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָא דְּיִתְקַיְּימוּן בְּהָאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאָתֵי כְּמָה דִכְתִיב (יחזקאל לג) חַי אֲנִי נְאֻם יְ֙י וְגוֹמֵר אִם אֶחְפּוֹץ וְגוֹמֵר כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. וְחָיָה בְּעַלְמָא דֵּין וְחָיָה בְּעַלְמָא דְּאָתֵי וְעַל דָּא אוֹרִיךְ רוּגְזֵיהּ לוֹן תָּדִיר אוֹ בְּגִין דְּיִפּוֹק מִנֵּהוֹן גִּזְעָא טָבָא בְּעַלְמָא כְּמָה דְּאַפִּיק אַבְרָהָם מִתָּרַח דְּאִיהוּ גִּזְעָא טָבָא וְשָׁרָשָׁא וְחוּלָקָא טָבָא לְעַלְמָא אֲבָל קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צַדִּיקָיָא תָּדִיר

תרגום הזוהר

וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר. יֵ֤שׁ צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאוֹהֵב חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ. כַּמָּה הֵם מִתְתַּקְּנִים מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָל מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל הוּא בְּדִין וּבֶאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ל"ב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ וְגוֹ'. בֹּא וּרְאֵה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא דָן אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, טֶרֶם שֶׁנִּתְּנָה אוֹתוֹ בִּשְׁבִיל טוֹבָתוֹ, שֶׁלֹּא יֵטֶה לִבּוֹ וּרְצוֹנוֹ לְדָבָר אַחֵר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטָּמֵא, וְהוּא לֹא נִשְׁמַר, וְעָבַר עַל מִצְוַת רִבּוֹנוֹ, וּלְאַחַר זֶה דָּן אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּדִּין. וְעִם כָּל זֶה, לֹא דָן אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּרָאוּי לוֹ, דְּהַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, אֶלָּא שֶׁהֶאֱרִיךְ לוֹ אַפּוֹ, וְנִשְׁאַר בַּחַיִּים יוֹם אֶחָד, דְּהַיְנוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנִים, פְּחוֹת שִׁבְעִים שָׁנִים הַלָּלוּ, אֲשֶׁר נָתַן אוֹתָם לְדָוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁמֵּעַצְמוֹ לֹא הָיָה לוֹ חַיִּים כְּלָל. כְּעֵין זֶה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ דָן אֶת הָאָדָם כְּפִי מַעֲשָׂיו הָרָעִים, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה תָּמִיד, כִּי אִם הָיָה עוֹשֶׂה כֵּן, לֹא הָיָה הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם. אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַאֲרִיךְ אַפּוֹ עִם הַצַּדִּיקִים, וְעִם הָרְשָׁעִים מַאֲרִיךְ אַפּוֹ

עוֹד יוֹתֵר מֵהַצַּדִּיקִים, כְּדֵי שֶׁיָּשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁיִּתְקַיְּמוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל ל"ג) חַי אֲנִי וְגוֹ' כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה. דְּהַיְנוּ וְחָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְחָיָה בָּעוֹלָם הַבָּא. מִשּׁוּם זֶה, מַאֲרִיךְ אַפּוֹ לָהֶם תָּמִיד. אוֹ מִטַּעַם שֶׁיֵּצֵא מֵהֶם בָּעוֹלָם גֶּזַע טוֹב, כְּמוֹ שֶׁיָּצָא אַבְרָהָם מִתָּרַח, שֶׁהוּא גֶּזַע וְשֹׁרֶשׁ טוֹב וְחֵלֶק טוֹב בָּעוֹלָם. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מְדַקְדֵּק תָּמִיד עִם הַצַּדִּיקִים בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁעוֹשִׂים, מִשּׁוּם שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִטּוּ לִימִין אוֹ לִשְׂמֹאל. וְעַל כֵּן הוּא

בְּכָל עוֹבָדִין דְּאִינּוּן עַבְדִין בְּגִין דְּיָדַע דְּלָא יִסְטוֹן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא וּבְגִין כַּךְ אַבְחִין לוֹן לָאו בְּגִינֵיהּ דְּהָא אִיהוּ יָדַע יְצָרָא וְתוּקְפָּא דְּמְהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן אֶלָּא בְגִין לְאָרָמָא רֵישֵׁיהוֹן בְּגִינֵיהוּ. כְּגַוְונָא דָּא עָבַד לֵיהּ לְאַבְרָהָם דְּכְתִיב (בראשית כב) וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם מָאי נִסָּה הַרָמַת נֵס כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה סב) הָרִימוּ נֵס שְׂאוּ נֵס אָרִים דְּגָלָא דִּילֵיהּ בְּכָל עַלְמָא וְאַף עַל גַּב דְּהָא אִתְמַר בְּגִין דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים דְּגָלָא דְאַבְרָהָם בְּעֵינֵיהוֹן דְכֹלָּא הָדָא הוּא דִּכְתִיב נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. אוּף הָכִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאָרָמָא דִּגְלָא דְצַדִּיקַיָּיא אִיהוּ בָּחִין לוֹן לְאָרָמָא רֵישַׁיְיהוּ בְּכָל עַלְמָא:

מְנַסֶּה אוֹתָם. וְלֹא בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה אוֹתָם, שֶׁהֲרֵי יוֹדֵעַ יִצְרָם וְתוֹקֶף אֱמוּנָתָם, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְנַסּוֹתָם. אֶלָּא שֶׁמְּנַסֶּה אוֹתָם כְּדֵי לְהָרִים רֹאשָׁם בְּזְכוּת הַנִּסְיוֹנוֹת. כְּעִין זֶה, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם שֶׁכָּתוּב, וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מַהוּ נִסָּה, הוּא הֶרָמַת נֵס, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, הָרִימוּ נֵס. שְׂאוּ נֵס. הֵרִים הַדֶּגֶל שֶׁלּוֹ בְּכָל הָעוֹלָם. וְאַף עַל פִּי שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵרִים דִּגְלוֹ שֶׁל אַבְרָהָם לְעֵינֵי כֹּל, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, אַף כָּךְ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּדֵי לְהָרִים דֶּגֶל הַצַּדִּיקִים הוּא בּוֹחֵן אוֹתָם, כְּדֵי לְהָרִים רֹאשָׁם בְּכָל הָעוֹלָם.

יוסף לחוק

Yosef le-Hok

מוסר

Ethical Teaching:

מספר צידה לדרך דף ריא:

Tzeidah La-Derekh, Page 211b

מִי יִתְפַּלֵּל אוֹ יִתְעַנֶּה אוֹ יְרַצֶּה בּוֹרַאֲךָ עַל עֲוֹנֶךָ אַחֲרֵי מוֹתָךְ וְהַמָּוֶת רוֹדֵף אַחֲרֶיךָ וְהוֹלֵךְ עַל רַגְלֶיךָ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע. וְיִהְיֶה הַקֶּבֶר וְהֶעָפָר מִטָּתְךָ וְהַתּוֹלַעַת וְהָרִמָּה רֵעֶיךָ וּמְשַׁמְּשֶׁיךָ וְצִוְּתָךְ. וְהִנֵּה הַמֵּתִים בְּשַׁעַר הָעִיר מְיַחֲלִים בּוֹאֲךָ וְלֹא יֵלְכוּ מִשָּׁם עַד שֶׁתָּבֹא אֲלֵיהֶם. הֲלֹא יָדַעְתָּ שֶׁהָיוּ חֲפֵצִים לָשׁוּב הֵנָּה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנָם וְאֵיךְ תִּכָּלֵם מִן הַיְצוּרִים וְלֹא תִכָּלֵם מִיּוֹצְרֶיךָ הָכֵן עַצְמְךָ אִם אַתָּה אוֹהֵב נֶאֱמָן בְּיָמֶיךָ הַקְּצָרִים לְיָמִים הָאֲרוּכִים וּמִבֵּית הַהֶפְסֵד וְהַנְּסִיעָה לְבֵית הַקַּיָּם וְהַנִּשְׁאָר וּמִבֵּית הָאֲבֵילוּת וְהַיָּגוֹן לְבֵית הַשִּׂמְחָה וְהַתַּעֲנוּג וְלָצֵאת מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת טֶרֶם תֵּצֵא כְּצֵאת הַיּוֹצֵא לַהֲרִיגָה. ה' יָסִיר מַסְוֵה הָעִוָּרוֹן מֵעַל פָּנֵינוּ לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ כִּרְצוֹנֵינוּ תָּמִיד אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

Who will pray or fast or conciliate your Creator for your sins after your death? Death pursues you and follows your heels every day, at all times, at every hour and every moment. The grave and the dust will be your bed and the worms and maggots will be your friends, servants and your company. The dead [in the cemetery] at the city gate await your coming. They will not depart from there until you come to them. Are you not aware that they would like to return here in order to complete that which they have left lacking? How is it that you are ashamed before creations but not ashamed before your Creator? If you are your own faithful friend, prepare yourself during your short days for the long days, and from the place where everything is lost and transient for the place of that which exists and remains, and [then you will leave behind] the place of mourning and sorrow to [arrive at] the place of joy and gladness, and to go out from slavery to freedom, [prepare yourself] before you go out like one who goes out to be killed. May God remove the veil of blindness from over our faces, so that we may be enlightened with the light of life and consider His will as our will always. Amen. May this be His will.

Practical Law:
Rambam, Foundation Laws of the Torah 6

הלכה
הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ו

א כְּלִי שֶׁהָיָה שָׁם כָּתוּב עָלָיו קוֹצֵץ אֶת מְקוֹם הַשֵּׁם וְגוֹנְזוֹ וַאֲפִילּוּ הָיָה הַשֵּׁם חָקוּק בִּכְלִי מַתָּכוֹת אוֹ בִּכְלִי זְכוּכִית וְהִתִּיךְ הַכְּלִי הֲרֵי זֶה לוֹקֶה אֶלָּא חוֹתֵךְ אֶת מְקוֹמוֹ וְגוֹנְזוֹ. וְכֵן אִם הָיָה שָׁם כָּתוּב עַל בְּשָׂרוֹ הֲרֵי זֶה לֹא יִרְחַץ וְלֹא יָסוּךְ וְלֹא יַעֲמוֹד בְּמָקוֹם הַטְּנוֹפֶת. נִזְדַּמְּנָה לוֹ טְבִילָה שֶׁל מִצְוָה כּוֹרֵךְ עָלָיו גֶּמִי וְטוֹבֵל. וְאִם לֹא מָצָא גֶּמִי מְסַבֵּב בִּבְגָדָיו וְלֹא יְהַדֵּק כְּדֵי שֶׁלֹּא יָחוּץ שֶׁלֹּא אָמְרוּ לִכְרוֹךְ עָלָיו אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לַעֲמוֹד בִּפְנֵי הַשֵּׁם כְּשֶׁהוּא עָרוּם׃ ב הַסּוֹתֵר אֲפִילּוּ אֶבֶן אַחַת דֶּרֶךְ הַשְׁחָתָה מִן הַמִּזְבֵּחַ אוֹ מִן הַהֵיכָל אוֹ מִשְׁאַר הָעֲזָרָה לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲבוֹדָה זָרָה כִּי אֶת מִזְבְּחוֹתָם תִּתֹּצוּן וּכְתִיב (דברים יב) לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם. וְכֵן הַשּׁוֹרֵף עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ דֶּרֶךְ הַשְׁחָתָה לוֹקֶה שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּכְתִיב לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם׃ ג כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ כֻּלָּן וּפֵרוּשֵׁיהֶן וּבֵיאוּרֵיהֶן אָסוּר לְשׂוֹרְפָם אוֹ לְאַבְּדָם בְּיָד וְהַמְאַבְּדָן בְּיָד מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּכְתָבֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁכְּתָבָם יִשְׂרָאֵל בִּקְדוּשָּׁה אֲבָל אֶפִּיקוֹרוֹס יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּתַב סֵפֶר תּוֹרָה שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ עִם הָאַזְכָּרוֹת שֶׁבּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בִּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְלֹא כְּתָבוֹ לִשְׁמוֹ אֶלָּא שֶׁהוּא מַעֲלֶה בְּדַעְתּוֹ שֶׁזֶּה כִּשְׁאַר הַדְּבָרִים וְהוֹאִיל וְדַעְתּוֹ כֵּן לֹא נִתְקַדֵּשׁ הַשֵּׁם וּמִצְוָה לִשְׂרְפוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהָנִיחַ שֵׁם לַאֲפִיקוֹרוֹסִים וְלֹא לְמַעֲשֵׂיהֶם אֲבָל גּוֹי שֶׁכָּתַב אֶת הַשֵּׁם גּוֹנְזִין אוֹתוֹ. וְכֵן כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּלוּ. אוֹ שֶׁכְּתָבָן גּוֹי יִגָּנְזוּ׃

(1) If a vessel has a Divine Name written on it, one must cut out the place where the Name is and store it away [in a repository for sacred writings]. Even if the name is engraved on a metal or glass vessel and one melts down the vessel, he is to be flogged. Instead, he cuts out its place and stores it away. Similarly, if the name is written on one's flesh, he should not wash, anoint himself, or stand in an unclean place. If it happens that he must immerse himself for a commandment, he binds a blade of grass around it and immerses. If he does not find a blade of grass, he surrounds it with his clothes. But he should not make them tight, so that it should not block [the water]. For they only said to bind [something] around it because it is forbidden to stand before a Divine Name when one is naked. (2) One who removes, in a destructive manner, even one stone from the altar, the sanctuary, or the rest of the courtyard [of the Temple] is flogged. For it says concerning idolatry, "You will tear down their altars." (Deuteronomy 12:3) And it is written, "Do not do so to the Lord your God." (ibid., verse 4) Similarly, if one burns wood of Temple property in a destructive manner, he is flogged, as it says, "and you must burn their sacred trees with fire," (ibid., verse 3) and it is written, "Do not do so to the Lord your God." (ibid., verse 4) (3) It is forbidden to burn or actively destroy any sacred writings, their commentaries, or their explanations. One who actively destroys them is punished with lashes for rebellion. To what does this apply? To sacred writings that were written in sanctity by a Jew. But if a Jewish heretic writes a Torah scroll, it should be burned with the Divine Names that are in it, because he does not believe in the holiness of the Name and did not write it for His sake. Rather, he imagines that this is like anything else. Since this is his intention, that Divine Name has not been sanctified. It is a commandment to burn it in order not to leave a name for heretics or their deeds. However, if a non-Jew writes a Divine Name, it must be stored away. Similarly, sacred writings that have worn out or that a non-Jew writes must be stored away.